

Protokół z 5. posiedzenia Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 – 7 września 2023 r.

1. Otwarcie posiedzenia

Posiedzenie otworzyła **Pani Małgorzata Szczepańska, Zastępczyni Przewodniczącej Komitetu Monitorującego FENG, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG**, która powitała członków i obserwatorów Komitetu zebranych zarówno stacjonarnie, jak i za pośrednictwem zdalnego połączenia, a także **Panią Katarzynę Szumielewicz, przedstawicielkę Komisji Europejskiej**.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że w roku bieżącym w ramach programu ogłoszono 32 nabory z alokacją 16,62 mld PLN, co stanowi prawie 47% wszystkich środków FENG. Uruchomiono 17 naborów konkursowych oraz 15 naborów dla projektów niekonkurencyjnych. Do końca 2023 r. planuje się uruchomienie kolejnych 5 naborów na kwotę prawie 2 mld PLN w 5 działaniach.

Pani Małgorzata Szczepańska podziękowała członkom i obserwatorom KM, których praca w czasie posiedzeń Komitetu oraz Grup roboczych umożliwiła przyjęcie kryteriów i zasad wyboru projektów, a tym samym uruchomienie ww. naborów.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że w ramach uruchomionych naborów złożono ponad 2,7 tys. wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania prawie 25,80 mld PLN, co stanowi ponad 72% alokacji programu.

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała, że materiały będące przedmiotem obrad rozesłano 24 sierpnia br. oraz przypomniała, że dokumenty z każdego posiedzenia są zamieszczane na stronie internetowej www.nowoczesnagospodarka.gov.pl w zakładce „O Programie - Komitet Monitorujący”.

Porządek obrad zawierał następujące punkty:

- kryteria wyboru projektów dla działania 01.01 „Ścieżka SMART” w 1. priorytecie FENG „Wsparcie dla przedsiębiorców” – nabór dla konsorcjów,
- projekt niekonkurencyjny – działanie 02.26 „Umiędzynarodowienie MŚP - Brand HUB” w priorytecie 2. FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”,
- kryteria wyboru projektów dla działania 02.25 „Promocja marki innowacyjnych MŚP” w priorytecie 2. FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”,
- kryteria wyboru projektów dla działania 02.27 „Laboratorium Innowatora” w priorytecie 2. FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”,
- kryteria dla projektów fazowanych kontynuowanych w ramach:

- działania 01.01 „Ścieżka SMART”, finansowanych w części w ramach poddziałania 1.1.1 „Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa”, działania 1.2 „Sektorowe programy B+R” Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020,
- działania 02.04 „Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki”, finansowanych w części w ramach działania 4.2 „Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki” Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020,
- Plan ewaluacji dla programu FENG,
- analiza ex ante instrumentów finansowych FENG.

Porządek obrad przyjęto bez uwag.

2. Kryteria wyboru projektów dla działania 01.01 „Ścieżka SMART” w 1. priorytecie FENG „Wsparcie dla przedsiębiorców” – nabór dla konsorcjów

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że kryteria dotyczą naboru, który będzie skierowany do konsorcjów tworzonych przez przedsiębiorstwa z różnymi podmiotami. Ze wsparcia będą mogli korzystać konsorcja tworzone przez przedsiębiorstwa z sektora zarówno mikro, małych i średnich, jak i dużych firm, z innymi przedsiębiorstwami, z organizacjami badawczymi lub z organizacjami pozarządowymi. Będą to zatem projekty, w ramach których przedsiębiorcy będą mogli współpracować z instytucjami badawczymi.

Zasygnalizowała, że przed posiedzeniem Komitetu IZ wprowadziła autopoprawki względem wcześniej przekazanych materiałów. Dotyczą one kryteriów wspólnych oraz rankingujących i wynikają z pisma Pani Dyrektor Emmy Toledano Laredo z KE. Autopoprawki w kryteriach wspólnych i rankingujących dotyczą wymogów dla współpracy dużych przedsiębiorców z sektorem MŚP, dodania trzeciego kryterium rozstrzygającego, a także dodania odesłań do ustawy wdrożeniowej. W odniesieniu do kryteriów dla poszczególnych modułów: dodano zapisy dotyczące udzielenia pomocy de minimis, a także doprecyzowano zapisy w zakresie pomocy publicznej w module Zazielenienie, w związku z wyjaśnieniami KE i UOKiK dot. sekcji 7, tzw. rozporządzenia o wyłączeniach blokowych (GBER). Przekazała, że pakiet kryteriów uwzględnia już nowe regulacje z rozporządzenia GBER. IZ FENG jest w procesie zmiany rozporządzeń krajowych, ponieważ muszą być one dostosowane do nowelizacji rozporządzenia GBER.

Prezentację kryteriów wyboru projektów przedstawiła Pani Karolina Lesyng, Dyrektor Działu Dotacji Krajowych i Funduszy UE, przedstawicielka NCBR - Instytucja Pośrednicząca FENG.

Pani Katarzyna Szumielewicz w odniesieniu do autopoprawki w zakresie kryterium obligatoryjnego wspólnego nr 9 „Współpraca przedsiębiorców innych niż MŚP” poinformowała, że wprowadzono ją w związku z interpretacją KE – po zapytaniu IZ o interpretację obowiązku współpracy w świetle przepisów rozporządzenia ogólnego. W konsekwencji w treści kryterium dodano informację, że wymóg współpracy wynika z art.

5 ust. 2 pkt. 1 ww. rozporządzenia. Na podstawie tego przepisu duże przedsiębiorstwo może otrzymać wsparcie dla projektu wdrażanego w celu szczegółowym 1.1 pod warunkiem, że współpracuje ono z MŚP i że ta współpraca jest w zakresie działalności badawczej i innowacyjnej. Dodała, że ważny dla zrozumienia tego kryterium jest motyw 38 rozporządzenia ogólnego, który definiuje czym jest inwestycja produkcyjna. Jest to inwestycja w środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne przedsiębiorstw dokonana w celu produkcji towarów i usług. Zgodnie z tą interpretacją KE działalność badawcza i innowacyjna wpisuje się w definicję inwestycji produkcyjnej. W praktyce kryterium to oznacza, że każdy projekt wdrażany w celu szczegółowym 1.1, gdzie wsparcie udzielane jest dla dużego przedsiębiorstwa, musi obejmować współpracę z MŚP w zakresie działalności badawczej i innowacyjnej. Wskazała, że prawidłowo postąpiono nie rozdzielając tego kryterium na moduły, bo wszystkie moduły FENG wpisują się w cel szczegółowy 1.1. Kryterium należy zastosować na poziomie projektu z zachowaniem wymogów, które są w nim przedstawione, tak aby współpraca odbywała się w ramach projektu i dotyczyła działań badawczych i innowacyjnych.

Dyskusja:

Pani Małgorzata Szczepańska wskazała, że proces opracowania kryteriów dla konsorcjów polegał na dodaniu do kryteriów przyjętych już w ramach Ścieżki SMART kryteriów dotyczących formułowania konsorcjów, a także wprowadzono zmiany wynikające z nowelizacji rozporządzenia GBER, zaś w kryteriach rozstrzygających podniesiono rangę ekoinnowacji.

Pan prof. dr hab. inż. Leszek Rafalski, Dyrektor Biura Rady Głównej Instytutów Badawczych, przedstawiciel Rady Głównej Instytutów Badawczych:

- przyznał, że konsorcjalna ścieżka jest interesująca dla wszystkich jednostek naukowych, w tym instytutów badawczych, ponieważ dotąd działano jedynie na zasadzie podwykonawstwa;
- zapytał, czy zaplanowane zostały terminy ogłoszenia naboru w PARP i NCBR;
- zadał pytanie, czy współpraca dużego przedsiębiorstwa z utworzonym przez dużą firmę centrum badawczo-rozwojowym, należącym jednak do grupy MŚP, będzie traktowane jako spełnienie obecnego w kryteriach wymagania.

Pan Przemysław Sulich, Wiceprzewodniczący Komisji ds. cyfryzacji i Przemysłu 4.0 AHK Polska, przedstawiciel Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej zapytał, jak rozstrzygać powiązania pomiędzy członkami konsorcjów i czy członkowie muszą być niepowiązani zgodnie z kryteriami MŚP.

Pani Marzena Chmielewska, Zastępca Dyrektora Generalnego, przedstawicielka Konfederacji Lewiatan:

- podziękowała za wprowadzoną zmianę w kryteriach dotyczącą obowiązkowego udziału konsorcjantów w każdym z modułów, o której rozmawiano na posiedzeniu Grupy roboczej. Jest to jej zdaniem fundamentalna zmiana, pozwalająca zrozumieć cel konkursu, który ma zachęcać do współpracy firm z biznesem;

- poprosiła o wyjaśnienie, czy faktycznie w module B+R organizacja badawcza nie działa na takich samych zasadach jak przedsiębiorca, zaś w przypadku modułu wdrożeniowego zasady są identyczne dla obu podmiotów;
- zapytała, czy dopuszczalne jest konsorcjum, w którym w module obligatoryjnym nie bierze udziału organizacja badawcza, a np. organizacja pozarządowa;
- spytała, czy w przypadku modułu B+R wymóg 50% udziału przedsiębiorcy nie jest zbyt wysoki i czy tak precyzyjne ograniczenie ma sens. Poprosiła o informację, czy ww. wartość wynika z doświadczenia IZ z innych projektów;
- zaznaczyła, że jej zdaniem warto przedyskutować kryterium dotyczące umów z podwykonawcami na krytyczne prace. Przekazała, że przedsiębiorcy twierdzą, iż w 2-letniej perspektywie trudno przewidzieć z kim i na jakich zasadach będą współpracowali. Stwierdziła, że IZ uznaje takie planowanie za potwierdzenie poziomu przygotowania projektu danego przedsiębiorcy, natomiast sami przedsiębiorcy twierdzą, że nikt nie podpisuje umów z takim wyprzedzeniem. W związku z tym, zaproponowała dyskusję nad ww. kryterium;
- zaproponowała rozszerzenie opisu kryteriów o odesłanie do art. 39 ustawy wdrożeniowej przy projektach partnerskich, aby wiadomo było dokładnie jakich przedsiębiorców one dotyczą oraz lepszego wyjaśnienia sformułowania „potencjał innowacji do transformacji istniejącego rynku” zawartego w kryterium rankingującym nr 2 „Potencjał innowacji do transformacji rynku”, które jest niejasne. Wskazała, że samo odesłanie do Podręcznika Oslo z 2018 r., który ma ponad 300 stron jest niewystarczające;
- zasygnalizowała, że w sprawach różnych poruszy temat uwag zgłoszonych przez Konfederację Lewiatan do umowy o dofinansowanie;

Pan Rafał Dymek, przedstawiciel Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych zgodził się z **Panią Marzeną Chmielewską** co do kwestii długości okresu, w którym przedsiębiorca zobowiązany jest do planowania podpisywania umów i przyznał, że 2-letni okres jest z punktu widzenia przedsiębiorcy rzeczą niewyobrażalną. Poparł także propozycję, że jeżeli są jakieś sporne kwestie, to należałoby zorganizować dodatkowe spotkanie, na którym obie strony wymieniły się swoimi potrzebami i spostrzeżeniami.

Pan Łukasz Medeksza, Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii Miasta Wrocławia, przedstawiciel Unii Metropolii Polskich zapytał, czy przedsiębiorstwem może być spółka komunalna, względnie z większościowym udziałem gminy lub samorządu województwa.

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny, Wiceprezes Zarządu SKK, przedstawicielka Stowarzyszenia Kongres Kobiet spytała, gdzie można znaleźć definicję „innowacji”, ponieważ mogą być one różne i nie jest jasne, czy chodzi tutaj jedynie o innowacje techniczne.

Pani Marzena Chmielewska zapytała, czy jeżeli konsorcjantem w jakimkolwiek module jest duży przedsiębiorca, to projekt musi zawierać moduł B+R.

Pani Małgorzata Szczepańska w odpowiedzi przekazała, że:

- dla prac badawczych krytycznych dla realizacji projektu IZ wymaga wykazania się umową o współpracy. Dyskusja na ten temat miała już miejsce podczas rozmów o kryteriach do Ścieżki SMART. Zadeklarowała, że po zakończeniu oceny projektów w Ścieżce SMART, co powinno nastąpić na początku października, IZ zorganizuje spotkanie Grupy roboczej dotyczące całego procesu i systemu oceny projektów. Przyznała, że IZ chciałaby poznać opinie każdej ze stron, zarówno przedsiębiorców, jak i oceniających kryteria ekspertów, którzy spotykają się z przedsiębiorcami. Przekazała, że liczy na współpracę ze strony członków Komitetu i przedstawienie IZ wszystkich kwestii, które się pojawiają i wynikają z zebranych doświadczeń;
- w przypadku współpracy dużych przedsiębiorstw z MŚP po wspólnej dyskusji z KE nad art. 5 rozporządzenia ogólnego IZ przyjęła oficjalną interpretację artykułu otrzymaną od autora rozporządzenia z KE i będzie ona stosowana w 1. priorytecie FENG;
- przekazała, że IZ wymaga konsorcjów w modułach obowiązkowych, a więc w przypadku dużych firm w module B+R musi zostać wykazane konsorcjum. Gdy moduł jest obowiązkowy musi być wykazane konsorcjum, natomiast w modułach nieobowiązkowych konsorcjum może być wykazane, ale nie musi;
- stwierdziła, że 50% udział przedsiębiorcy w kosztach w module B+R jest wynikiem doświadczeń IZ z poprzedniej perspektywy finansowej;
- poinformowała, że spółka komunalna może być przedsiębiorstwem jeśli prowadzi działalność gospodarczą. Traktowana jest ona jako duża firma ze względu na udział podmiotu publicznego, co nie uniemożliwia ubiegania się o dofinansowanie w NCBR;
- odniosła się do propozycji uszczegółowienia zapisów dotyczących partnerstwa, potencjału do transformacji rynku oraz wskazania, w jakich obszarach Podręcznika Oslo są umieszczone te informacje i zadeklarowała, że zostaną one umieszczone w instrukcji wypełniania wniosku, aby wiadomo było do jakich punktów Podręcznika są odniesienia. Dodała, że stosowana jest definicja innowacji z Podręcznika Oslo, jednak w samych kryteriach znajduje się również odwołanie do zasad pomocowych z przeznaczenia pomocy na działalność B+R. Jest tam zdefiniowane co jest badaniem przemysłowym, pracą rozwojową, a co pracami eksperymentalnymi. Innowacja zaś rozumiana jest jako coś, co prowadzi do nowego produktu lub też nowej usługi.

Pani Marta Mioduszewska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka IZ FENG:

- w zakresie pytania dotyczącego powiązań przekazała, że IZ nie wprowadziła żadnego zakazu powiązań pomiędzy partnerami. Dodała, że ustawa wdrożeniowa w obecnej perspektywie finansowej również tego nie zabrania, jednak należy pamiętać, że w module B+R obecna jest premia za skuteczną współpracę, która jest możliwa dzięki rozporządzeniu GBER. Powiązania natomiast nie pozwalają partnerom na skorzystanie z tej premii;
- poinformowała, że nabór w Ścieżce SMART realizuje zarówno PARP, jak i NCBR. PARP realizuje nabór dla przedsiębiorców MŚP, a data jego ogłoszenia to 30 października br. Będzie on prowadzony od 14 listopada do 8 lutego 2024 r. Alokacja wynosi

222 mln PLN. Nabór wpisany jest do harmonogramu naborów i można zapoznać się z nim na stronie internetowej programu FENG. Taki sam przedział czasowy będzie obowiązywał dla naboru prowadzonego przez NCBR z alokacją 1,335 mld PLN;

- zwróciła uwagę, że w przypadku konkursu organizowanego przez PARP w skład konsorcjum aplikującego będą wchodzić wyłącznie przedsiębiorstwa MŚP, co oznacza, że jedynie takie przedsiębiorstwa w konsorcjum z MŚP będą mogły składać wnioski do PARP. Natomiast konsorcjum dużego przedsiębiorcy z dużym przedsiębiorcą, konsorcjum dużego przedsiębiorcy z MŚP, dużego przedsiębiorcy z organizacją badawczą czy organizacją pozarządową mogą składać wnioski wyłącznie do NCBR. Zasygnalizowała, że jeśli przedsiębiorca MŚP będzie w konsorcjum z organizacją badawczą lub pozarządową, to wniosek będzie składał do NCBR.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 25** w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 wraz z metodologią dla działania „Ścieżka SMART” w 1. priorytecie FENG „Wsparcie dla przedsiębiorców” – nabór dla konsorcjów:

47 głosów za, 0 przeciw, 1 głos wstrzymujący się.

W sumie oddano 48 głosów.

3. Projekt niekonkurencyjny – działanie 02.26 „Umiejdzynarodowienie MŚP - Brand HUB” w priorytecie 2. FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że projekt ma na celu promocję polskiej gospodarki poprzez umiejdzynarodowienie małych i średnich firm. Projekt jest kontynuacją projektu realizowanego w POIR. Wnioskodawcą jest Ministerstwo Rozwoju i Technologii, a dokładnie minister właściwy do spraw gospodarki, który odpowiada za promocję gospodarczą kraju. Celem projektu jest aktywizacja firm z sektora MŚP do dywersyfikacji działalności eksportowej na rynki zagraniczne, a także rozwój potencjału innowacyjnego i eksportowego polskich przedsiębiorstw oraz promocja sektorów o wysokim potencjale eksportowym i innowacyjnym, z uwzględnieniem przemysłów wysokiej techniki.

Projekt jest w trakcie składania w naborze niekonkurencyjnym i jest komplementarny względem naboru, dla którego kryteria zaprezentowano w następnym punkcie porządku obrad.

Prezentację założeń projektu niekonkurencyjnego przedstawiła Pani Łucja Sromecka, Dyrektor Departamentu Rozwoju Inwestycji, przedstawicielka Ministerstwa Rozwoju i Technologii.

Dyskusja:

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny zapytała:

- czy w projekcie brana była pod uwagę perspektywa płci, tj. podział na MŚP prowadzone przez kobiety i MŚP prowadzone przez mężczyzn. Przekazała, że z badań wynika, iż firmy prowadzone przez kobiety są na ogół mniejsze, mają mniejsze zasoby, mniejszy poziom cyfryzacji oraz udział nowych technologii, co sprawia, że mają one mniejszą szansę wybicia się spośród grona przedsiębiorstw. Odniosła się do badań potrzeb w projekcie i zapytała, czy na tym etapie można by było dodać pytanie odnośnie podziału na kobiety i mężczyzn, aby stwierdzić czy istnieją jakieś różnice;
- czy będą stosowane jakieś kryteria związane z zasadami horyzontalnymi. Wskazała, że na dany temat istnieje duża liczba badań, w tym Pani Małgorzaty Krzysztozek, która przeprowadzała je w kontekście istniejących barier, możliwości rozwoju i potencjału firm prowadzonych przez kobiety i mężczyzn.

Pani Marzena Chmielewska zapytała:

- czy biorąc pod uwagę, że projekt ma być widoczny poprzez stronę trade.gov.pl, na której będą dostępne różne materiały i wsparcie, a istnieje także strona PAIH, na której zawarte są podobne treści, istnieje możliwość zintegrowania obu stron w jedną, w celu ułatwienia dostępu dla przedsiębiorcy;
- czy istnieje jakieś miejsce, w którym przedsiębiorca mógłby dowiedzieć się co powinien zrobić, gdzie się zgłosić i jakie są wymogi, gdyby chciał eksportować określony towar do danego państwa;
- czy projekt dotyczy jedynie rynków pozaeuropejskich, czy również unijnych;
- skąd wiadomo, że udział branży kosmetycznej w organizowanych targach spowodował wzrost sprzedaży i w jaki sposób jest to określane.

Pani Łucja Sromecka przekazała, że projekt dotyczy zarówno rynków pozaeuropejskich, jak i unijnych. Wyjaśniła, że wzrost sprzedaży został stwierdzony na podstawie ankiet wypełnianych przez przedsiębiorców po targach. Istnieje tak zwany follow-up, który pozwala stwierdzić, czy przedsiębiorca zawarł jakieś kontrakty podczas targów, czy nie.

Pani Katarzyna Szumielewicz zapytała:

- czy w ramach projektu mógłby być przewidziany również punkt wejścia, w którym przedsiębiorca, który chce już eksportować może uzyskać proste informacje co dalej;
- w odniesieniu do wypowiedzi **Pani dr Ewy Rumińskiej-Zimny**, o możliwość rozważenia na forum np. Grupy roboczej, w jaki sposób w przewidzianych działaniach FENG można wzmocnić perspektywę podziału na płcie.

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny dodała, że jej zdaniem w badanie wpływu podziału na płcie można byłoby zaangażować instytucje, które będą realizować projekt, np. PARP się tym zajmował w poprzedniej perspektywie finansowej, gdy próbowano uruchomić kredyty przeznaczone dla małych przedsiębiorstw. Nie było wtedy jednak informacji i wsparcia dla

tych przedsiębiorstw. Wskazała, że warto było by na różnych poziomach pochylić się nad perspektywą płci w realizowanych projektach.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że:

- w kwestii równości płci i zaangażowania kobiet, to projekt niekonkurencyjny nie został jeszcze oceniony, natomiast ocena będzie dotyczyła m.in. kryterium równościowego. Ponadto, w omawianych w kolejnym punkcie porządku obrad kryteriach dotyczących przedsiębiorców, zostanie powiedziane, że każda firma, która będzie ubiegała się o dofinansowanie we wskazanych przez MRiT ramach będzie musiała również wykazać zgodność z zasadami horyzontalnymi, w tym z kryteriami horyzontalnymi, tj. równości płci itd.;
- w przypadku tzw. punktu wejścia oprócz projektu Brand HUB kontynuowany będzie projekt Polskie Mosty Technologiczne w PAIH, gdzie również znajduje się informacja o konkretnych branżach z opcją doradztwa, a także o tym, co firma powinna zrobić na konkretnym rynku. Dodała, że PAIH będzie zapewniał taką informację.

Pani Łucja Sromecka stwierdziła, że w PAIH jest centrum eksportu, które docelowo ma służyć odpowiedzi na pojawiające się pytania eksporterów. Dodała, że jeżeli nie działa ono w zadowalający sposób nic nie stoi na przeszkodzie, żeby postulaty członków Komitetu zostały przedstawione i przysłużyły się do modyfikacji jego działania. Zasygnalizowała, że PAIH jest pierwszym punktem kontaktu i nie ma sensu dzielić tego na inne instytucje, dotyczy to również samej strony internetowej. Powinna być jedna wspólna komunikacja. Przedsiębiorca nie powinien w różnych miejscach szukać informacji, które dotyczą tego samego.

Pani Aleksandra Tomczyk, przedstawicielka Departamentu Handlu i Współpracy Międzynarodowej, Ministerstwo Rozwoju i Technologii przekazała, że określenie procentu kobiet i mężczyzn uczestniczących w projekcie możliwe jest dopiero na etapie realizacji badania ewaluacyjnego. Na podstawie wyników ankiety możliwe jest określenie ile kobiet brało udział w projekcie, jednak nie są to do końca miarodajne wyniki, ponieważ odpowiedź została udzielona przez ankietowaną osobę i nie jest to tożsame z tym, czy taka osoba uczestniczyła w wydarzeniu targowym, czy też był to zespół osób. Wskazała, że projekt jest skierowany do przedsiębiorców i MRiT chciałoby traktować wszystkich równo.

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny wskazała, że powszechnie wiadoma jest konieczność spełnienia zasad horyzontalnych. Jej zdaniem należy skupić swoją uwagę na małych firmach prowadzonych przez kobiety, których jest znaczna ilość, a które ucierpiały przez pandemię i inflację. Zatrudniają one kilkanaście osób i chciałyby utrzymać ten poziom zatrudnienia, jednak potrzebne jest im wsparcie. W tym celu potrzebna jest analiza sytuacji.

Pani Małgorzata Szczepańska wskazała, że jest to głębsza analiza, ponieważ istnieją także firmy, które chcą utrzymać swoją działalność i dla nich jest przeznaczony inny instrument. Nawet gdyby chciały one rozwinąć swoją działalność, to nie jest to jednoznaczne z wejściem na rynek eksportowy.

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny powiedziała, że w jej opinii byłby potencjał także na wsparcie rozwinięcia działalności firm prowadzonych przez kobiety. Należało by to zbadać i zrobić analizę, np. przez PARP lub MRiT na poziomie omawianego projektu niekonkurencyjnego. Należy zwrócić uwagę na wsparcie rozwoju cyfrowego ww. firm.

Pani Małgorzata Szczepańska podziękowała za powyższe uwagi i sugestie. Zostaną one wzięte pod uwagę przy ocenie projektu niekonkurencyjnego.

Pan Marcin Kowalski, Przewodniczący Grupy EdTEch KL, przedstawiciel Konfederacji Lewiatan zapytał, czy na etapie realizacji projektu przewidywana jest współpraca z organizacjami branżowymi przedsiębiorców, np. organizacjami pracodawców, a jeśli tak, to na czym ona będzie polegać.

Pani Łucja Sromecka poinformowała, że przewidywana jest taka współpraca. Dodała, że zawsze kierowana jest prośba do przedstawicieli organizacji branżowych o udział i wsparcie eksperckie, np. przy organizacji stoisk w ramach poszczególnych branż. Takie rozwiązanie ma służyć przedsiębiorcom i jest to dla nich wartość dodana jeśli mogą liczyć na tego typu wsparcie.

Brak głosowania w tym punkcie.

4. Kryteria wyboru projektów dla działania 02.25 „Promocja marki innowacyjnych MŚP” w priorytecie 2. FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała, że kryteria dotyczą projektów, w których przedsiębiorcy będą mogli uzyskać dofinansowanie udziału w inicjatywach, imprezach czy targach zdefiniowanych w projekcie Brand HUB. Wsparcie będzie udzielane przez PARP.

Prezentację kryteriów wyboru projektów przedstawiła Pani Izabela Fiszer, Zastępca Dyrektora Departamentu Internacjonalizacji Przedsiębiorstw, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – Instytucja Pośrednicząca FENG.

Dyskusja:

Pan Zdzisław Siwiński, Wiceprezes Związku Rzemiosła Polskiego, przedstawiciel Związku Rzemiosła Polskiego zapytał o udział eksportu w obrotach firmy. Stwierdził, że MŚP rzadko posiadają rozbudowane działy handlowe na takim poziomie, aby zajmować się eksportem i poszukiwać odbiorców za granicą, natomiast często współpracują ze sobą. Przekazał, że jego własna firma produkuje dla Toyoty, ale te produkty kupuje od niego firma w Polsce, którą Toyota upoważniła do poszukiwania producentów tego typu. Sprzedaje on swoje produkty w Polsce, a ich eksporterem jest firma upoważniona przez Toyotę do poszukiwania rynków. Powiedział, że obecnie realizuje zamówienie na konstrukcje do mebli, które kupuje firma zajmująca się tapicerką i eksportuje je następnie do Szwecji. Patrząc z tej perspektywy, udział jego eksportu wynosi 5-8%, jednak rzeczywiście jest to około 50%. Zapytał, czy taka sytuacja będzie brana pod uwagę przy ocenie dotychczasowej eksportowej działalności firmy oraz, czy eksporterem jest ten kto wywozi dany produkt za granicę, czy jego producent.

Pan Marcin Kowalski odniósł się do kryterium nr 12 „Innowacyjność Wnioskodawcy” i zapytał, czy jeśli przedsiębiorca spełnił wszystkie wcześniejsze 11 kryteriów, ale nie złożył do GUS załącznika PNT-01, to czy nie uzyska on wówczas dofinansowania.

Pani Ewa Mikos, Przewodnicząca Komisji ds. cyfryzacji i Przemysłu 4.0 AHK Polska, przedstawicielka Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej odniosła się do kryterium nr 14 „Wnioskodawca posiada znaczący potencjał eksportowy na rynkach międzynarodowych” i stwierdziła, że w przypadku potencjału wyrażonego jako wartość sprzedaży warto byłoby rozgraniczyć albo uwzględnić dwa aspekty sprzedaży: wartość umów podpisanych, a więc wpływ z zamówień i wartość sprzedaży, czyli dochód uzyskany z tej sprzedaży. Wskazała, że czasami podpisanie kontraktu i wpłynięcie pieniędzy nie dzieje się w tym samym czasie, a jednak definiuje także potencjał firmy.

Pani Agnieszka Horbaczewska-Juchniewicz, Specjalista ds. źródeł finansowania w Departamencie Finansów, przedstawicielka Centrum Łukasiewicz:

- odniosła się do kryterium nr 4 „Potencjał produktu i doświadczenie Wnioskodawcy w działalności eksportowej” i wysokiego jej zdaniem procentu udziału przychodów z eksportu. Stwierdziła, że w ten sposób eliminowana jest bardzo duża liczba przedsiębiorstw, w związku z czym należałoby jej zdaniem zastanowić się, czy nie zostawić tego kryterium jako jedynie punktowego, a nie jako kryterium dostępu;
- zapytała, czy w przypadku kryterium nr 12 „Innowacyjność Wnioskodawcy” i innowacyjności przedsiębiorstwa obowiązkowe jest złożenie do GUS załącznika PNT-01 oraz PNT-02. Przekazała, że wiele przedsiębiorców również jest w ten sposób eliminowanych, ponieważ nie zawsze składają oni ww. sprawozdania.

Pani Katarzyna Szumielewicz:

- odniosła się do zapisu, że projekt musi wpisywać się w Krajowe Inteligentne Specjalizacje i poprosiła o potwierdzenie, że sektory, które zostały wybrane są Krajowymi Inteligentnymi Specjalizacjami;
- w kontekście wskazanego w kryteriach procentu przychodów netto ze sprzedaży towarów i usług na eksport oraz kierowania tego działania wyłącznie do przedsiębiorców, którzy mają już doświadczenie w działalności eksportowej, zapytała skąd wynika takie uwarunkowanie. Poprosiła o informację, co w przypadku przedsiębiorców, którzy mają potencjał, jednak nie mają jeszcze doświadczenia w działalności eksportowej, czy są przewidziane dla nich jakieś działania w innych programach, aby ich potencjał nie został pozostawiony bez wsparcia.

Pani Marzena Chmielewska zasygnalizowała, że dla firm, podobnie jak kryteria, ważna jest sama lista wydarzeń i wyraziła nadzieję, że przy kolejnych edycjach tego konkursu będzie możliwość przedyskutowania tej kwestii z wyprzedzeniem, aby można było uwzględnić propozycje przedsiębiorców.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że:

- wymóg przychodów netto ze sprzedaży towarów i usług na eksport w wysokości 35% w FENG wynika z przyjęcia przy tworzeniu programu (wyjaśnienie: w ramach

kryterium obligatoryjnego wynosi 30%, w ramach kryterium fakultatywnego 35%), w uzgodnieniu z regionalnymi programami operacyjnymi, zapisów mówiących o tym, że program FENG będzie wspierać firmy mające znaczący potencjał eksportowy. Natomiast firmy, które dopiero go budują albo zaczynają działalność eksportową będą wspierane na poziomie regionalnym;

- sprawozdania PNT-01 oraz PNT-02 są obligatoryjne, ponieważ jest to obowiązek sprawozdawczy GUS. W związku z wydatkowaniem środków publicznych IZ oczekuje, że jeżeli ktoś ubiega się o środki publiczne, to będzie realizował ten obowiązek. Przekazała, że co ok. 2 lata publikowany jest Europejski Indeks Innowacyjności, dlatego też dane z ww. sprawozdań są potrzebne dla aktualności informacji. Dodała, że na podstawie Indeksu wiadomo, że rosną nakłady na działalność B+R przedsiębiorstw i obecnie można zaobserwować ponad 60% udział przedsiębiorstw w nakładach na tę działalność;
- w kontekście wpisywania się w Krajowe Inteligentne Specjalizacje potwierdziła, że przyjęto takie założenie i wynika ono również z rozmów w MRiT, a więc resortem odpowiedzialnym za politykę promocji gospodarczej. Wspierane będą te branże i sektory, które mieszczą się w Krajowych Inteligentnych Specjalizacjach, dlatego konsekwentnie w kryteriach dla przedsiębiorców IZ przyjmuje, że projekty powinny być zgodne z Krajowymi Inteligentnymi Specjalizacjami;
- w kwestii listy wydarzeń wskazała, że najpierw będzie musiała zostać ona oceniona pozytywnie i zatwierdzona, następnie zostanie uruchomiony nabór, a więc lista będzie znana przy jego uruchomieniu.

Pani Izabela Fiszer:

- potwierdziła, że lista wydarzeń targowych, na których organizowane będą narodowe stoiska opublikowana zostanie razem z regulaminem wyboru projektów 14 września. Na tej liście dla 15 sektorów są wskazane wszystkie wydarzenia, które na dzień posiedzenia zostały złożone we wniosku, który podlega akceptacji. Przypomniała, że w poprzedniej perspektywie w programach branżowych również była lista wydarzeń targowych, która ze względu na różne okoliczności była aktualizowana. Sama lista musi być opublikowana wraz z regulaminem, tak żeby przedsiębiorcy wiedzieli wokół jakich wydarzeń powinni budować swój projekt;
- poinformowała, że w sytuacji kiedy firma nie sprzedaje bezpośrednio podmiotowi, który jest dla niej odbiorcą zagranicznym, to nie można uznać przychodów za sprzedaży pośrednikowi za jej własne przychody z eksportu. Informacja o tym, w jaki sposób należy oszacować przychody znajduje się w instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie. Obecne są tam różne elementy, na które składa się przychód z eksportu. Zasygnalizowała, że w ramach wniosku musi być zaprezentowana konkretna marka. W związku z tym, jeżeli ktoś jest podwykonawcą i produkuje elementy dla innego kontrahenta i będzie to marka tego kontrahenta to pomimo, że jako podwykonawca ma swoją własną markę, to produkt ten nie będzie sprzedawany, czy przygotowywany pod tą właśnie marką. Wszystkie aspekty

związane ze sposobem realizacji i prowadzenia działalności powinny zostać przedstawione we wniosku o dofinansowanie. Wtedy na etapie oceny w razie wątpliwości ze strony Komisji Oceny Projektów będzie przedstawione odpowiednie pytanie z prośbą o wyjaśnienia. Na dzień składania wniosku o dofinansowanie nie są wymagane żadne dokumenty potwierdzające wysokość przychodów z eksportu, która jest deklarowana przez wnioskodawcę. Natomiast na późniejszym etapie realizacji projektu, a w szczególności w przypadku kontroli na miejscu, przedsiębiorca będzie zobowiązany do okazania dokumentów, na podstawie których oszacował poszczególne elementy, informacje i dane wskazywane we wniosku o dofinansowanie. Dotyczy to zwłaszcza tych, które będą miały wpływ na przyznane punkty w ramach kryteriów fakultatywnych, czyli kryterium nr 13 i nr 14;

- w kontekście wskazanego w kryteriach procentu udziału przychodów z eksportu w projektach poinformowała, że na podstawie wcześniejszych doświadczeń uzyskanych z działania Go to Brand w POIR i monitorowania wskaźników, pomimo pandemii, po 2 latach realizacji projektu wnioskodawcy przekazują pozytywne informacje. Realizując swój projekt na 1-2 rynkach docelowych odnoszą oni sukcesy, a poziom przychodów z eksportu na poziomie 30% jest jednym z najniższych wykazywanych;
- w kwestii rozgraniczania przychodów z eksportu wskazała, że stosowany jest współczynnik procentowy, który będzie wyliczany na przychodach z eksportu w stosunku do przychodów ogółem ze sprzedaży. Oparty jest on na danych finansowych. Natomiast wszelkiego rodzaju umowy i kontrakty podpisane w wyniku realizacji projektu w okresie 2 lat po jego zakończeniu są elementem wskaźnika rezultatu „Liczba kontraktów handlowych podpisanych w wyniku realizacji projektu”. Poinformowała, że efekty projektu badane są poprzez dwa wskaźniki: kasowy oraz jakościowy w rozumieniu zawartych umów.

Pan Zdzisław Siwiński przekazał, że powyższe podejście sprawi, że wiele MŚP, jako firmy kooperacyjne, nie będzie miało szansy na realizację projektu. Wskazał, że IZ brakuje zrozumienia rynku. Poinformował, że miał sytuację, gdy jego firma produkowała dla czeskiej firmy stojaki na wino do Francji. To akurat był eksport, ale produkuje też np. w Polsce do dużych sieci meblowych i w takiej sytuacji nie jest w stanie promować swojej marki. Dopiero przy zakupie mebla musi być etykieta z nazwą producenta, bo takie są przepisy, ale wcześniej nikt nie wie, że dana firma jest producentem. Promowanie marki jest trudną sprawą i marka nie może być warunkiem wspomagania producenta.

Pani Małgorzata Szczepańska stwierdziła, że IZ zależy, aby firmy kooperacyjne również mogły bezpośrednio eksportować. Przekazała, że zdaje sobie sprawę z istniejącego łańcucha powiązań między firmami i IZ chciałaby go zmienić. Dodała, że projekt ten dotyczy promocji eksportu i nie da się rozwiązać wszystkich problemów podwykonawców. Natomiast dla firm, które nie eksportują na dużą skalę na pewno pojawi się odpowiedni projekt w regionalnych programach.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 26** w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 wraz z metodologią dla działania 02.25 „Promocja marki innowacyjnych MŚP” w 2. priorytecie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”:

43 głosów za, 2 przeciw, 2 głosy wstrzymujące się.

W sumie oddano 47 głosów.

5. Kryteria wyboru projektów dla działania 02.27 „Laboratorium Innowatora” w priorytecie 2. FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że ostatecznymi odbiorcami wsparcia w ramach działania „Laboratorium Innowatora” będą osoby fizyczne: pomysłodawcy (indywidualni innowatorzy). Wspierane będą programy mentoringowe, pozwalające zweryfikować założenia biznesowe uczestników programu, zainteresowanych rozwijaniem innowacyjnych produktów technologicznych. IZ będzie dążyć do tego, aby uzyskane wsparcie pozwoliło na określenie kierunków prowadzenia przyszłej działalności gospodarczej pomysłodawców oraz indywidualnych innowatorów, w tym np. założenia własnej firmy typu start-up. Poinformowała, że podczas posiedzenia Grupy roboczej, która miała miejsce na początku sierpnia dyskutowano o kryteriach wyboru projektów, a po Grupie wprowadzono jeszcze autopoprawki. Prowadzono także rozmowy z KE na temat kryteriów dla tego działania.

Prezentację kryteriów wyboru projektów przedstawił Pan Marcin Seniuk, Dyrektor Departamentu Rozwoju Startupów, przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – Instytucja Pośrednicząca FENG.

Dyskusja:

Pan dr inż. Zygmunt Krasieński, Prezes IZTECH, przedstawiciel Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii podziękował za prezentację i wskazał, że środowisko wysokich technologii uważa, że wprowadzenie takiego instrumentu jak „Laboratorium Innowatora” jest cenne dla branży w aspekcie wyłapywania genialnych pomysłów i ich wdrażania. Podtrzymał uwagi przedstawione przez IZTECH na wspólnym posiedzeniu Grup roboczych w sierpniu dotyczące projektu kryteriów dla działania. Jego zdaniem należałoby rozważyć ponownie zapisy w poniższych kryteriach:

- w kryterium rankingującym nr 1 „Doświadczenie Wnioskodawcy w rozwoju innowacyjnych pomysłów biznesowych” oprócz liczby projektów dołączenie zapisu o liczbie podmiotów, które były objęte wsparciem. Progi zostałyby ustalone na podstawie analiz, które ma PARP. Dodał, że liczba beneficjentów to konkretne wskaźniki, które są obecne w realizowanych projektach;
- w odniesieniu do kryterium rankingującego nr 3 „Zasoby i potencjał Wnioskodawcy do realizacji projektu” podkreślił, że IZTECH zwrócił uwagę jak ważny jest dostęp do szerokiego ekosystemu ekspertów, w tym branżowych, w przypadku realizacji przez

operatora tego typu projektów. Doświadczenie z realizacji pilotażu „Dobry Pomysł” w ramach poddziałania 2.4.1 POIR „Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów – inno_LAB” wskazuje, że był tam obecny zarówno mentor biznesowy, jak i branżowy. Dlatego też w kryterium rozszerzającym zespół operatora do 12 członków, w tym 6 członków kluczowych, zaproponował, aby uwzględnić zapewnienie dostępu do szerokiego ekosystemu ekspertów branżowych;

- w kryterium rankującym nr 4 „Zasoby i potencjał zaangażowanych partnerów” powinna być uwzględniona możliwość realizacji projektu jako partnerskiego. Zgodnie z art. 39 ustawy wdrożeniowej przyczyniłoby się to do pewnego usprawnienia realizacji projektu i zapewniłoby większą przejrzystość w kontekście podziału ról. Dodał, że obecnie można wykazać partnerów albo uwzględniając ich działania w sposób bezkosztowy lub zakładając korzystanie z ich usług na zasadzie podwykonawstwa. Natomiast przydzielenie konkretnych zadań i budżetu dla partnerów przed złożeniem wniosku byłoby zdecydowanie bardziej przejrzyste i usprawniłoby realizację projektu.

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny:

- stwierdziła, że prezentowany instrument jest ważny i pomoże w rozwoju innowacyjności;
- przekazała, że cieszy ją obecność kryterium nr 5 „Projekt spełnia horyzontalne zasady równości szans i niedyskryminacji”. W tym kontekście zapytała, czy wnioskodawca sam ocenia jego realizację, ponieważ jeśli tak, to takie deklaracje mogłyby być bez pokrycia. Wnioskodawca mógłby napisać korzystny dla siebie opis realizacji zasady równości szans w jego firmie, co niekoniecznie mogłoby pokrywać się z rzeczywistością. Zasygnalizowała, że potencjał innowacyjny kobiet jest w tej chwili istotną częścią potencjału innowacyjnego Polski, a kobiety szybko zwiększają swój udział wśród osób z wyższym wykształceniem. Podkreśliła, że potencjał istnieje i dodając do niego trendy demograficzne, które pokazują, że nie ma wystarczającej liczby ludzi do pracy i innowatorów wskazała, że warto byłoby zastanowić się nad bardziej innowacyjnym zastosowaniem w kryteriach zasady równości szans. Zapytała, czy można by urealnić zapis o wykorzystaniu potencjału kobiet.

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała, że:

- w kontekście oceny zasady równości szans opisane jest w jaki sposób beneficjent będzie ją realizował, a ocena tego opisu będzie podlegała PARP;
- w odpowiedzi na uwagi IZTECH do kryteriów 25 sierpnia przesłano wyjaśnienia, dlaczego ich nie uwzględniono. Zwróciła się z prośbą o przekazywanie sygnałów o braku akceptacji dla danych rozwiązań przed posiedzeniem KM, tak żeby było możliwe ich wcześniejsze rozważenie przez IZ.

Pan Marcin Seniuk podziękował za pytania i pozytywny odbiór przedstawionej propozycji kryteriów. Poinformował, że:

- członkowie Komisji oceniającej projekty, powoływani z wykazu ekspertów prowadzonego przez PARP, będą badali autorskie koncepcje operatorów, które będą przedstawiały, w jaki sposób zasada równości szans kobiet i mężczyzn jest realizowana. PARP oczekuje, że będą to koncepcje oddające jak najlepsze praktyki w tym zakresie. Służą temu wytyczne i odwołanie do dokumentu, w którym dokładnie przedstawiona jest ta zasada i jak można ją realizować;
- w kwestii związanej z liczbą projektów pomysłodawców, która mogłaby stanowić o spełnieniu kryterium, czy też przyznawanej liczbie punktów w kryterium związanym z doświadczeniem, wskazał, że PARP dąży do podejścia bardziej jakościowego niż ilościowego. Podkreślił, że PARP zarówno w tym kryterium, jak i każdym innym związanym z przyznawaniem punktów oraz rankingowaniem nie chce, aby rozstrzygające były kwestie ilościowe. Dodał, że PARP zależy na tym, aby doświadczenie wnioskodawcy opierało się o przesłanki merytoryczne i jakościowe. Według PARP, przeprowadzenie jednego pełnego programu mentoringowego związanego z selekcją i obsługą wnioskodawców, potwierdza posiadanie doświadczenia w tym obszarze. Realizacja dwóch tego typu programów oznacza dodatkowe punkty za doświadczenie. Taki sposób punktowania, w opinii PARP, pozwoli na wybór operatorów, którzy zapewnią odpowiedni poziom realizacji programów;
- w kontekście obsługi zasobów merytorycznych i propozycji uwzględnienia ekspertów branżowych koncepcja działania nie wyklucza, że eksperci branżowi się pojawią. Zespół będzie dysponował kompetencjami oraz doświadczeniem związanym przede wszystkim z nowymi technologiami i produktami, które bazują na technologiach ICT, a także wszystkich tych, które mają szansę odpowiednio wyskalować biznes. Natomiast dyskutowany instrument nie wymaga, żeby taka branżowość pojawiała się w każdym pomysle. Stąd też nacisk położony na obecność ekspertów branżowych na tym etapie w opinii PARP jest niesłuszny. Wskazał, że wsparcie biznesowe, związane z budowaniem elementów modelu biznesowego bywa rozstrzygające - w przeciwieństwie do kwestii specjalistycznych, zaawansowanych, które związane są z branżowością. Nie jest jednak wykluczone, że eksperci branżowi będą się pojawiali. PARP będzie wymagać, żeby zespół był spójny i posiadał adekwatne kompetencje w odniesieniu do koncepcji projektu oraz doświadczenia operatora. Zakłada on, że specjalizacja ekspertów będzie stanowiła atut koncepcji projektu. Dlatego też branżowość nie jest precyzowana, ale oczekiwane jest, że profile ekspertów pojawią się w opisie;
- w przypadku możliwości realizacji projektu partnerskiego wskazał, że celem PARP jest pozostawienie wnioskodawcy pewnej dowolności co do sposobu realizacji projektu (samodzielnie czy z partnerem). Beneficjenci będą mogli realizować projekt w oparciu o własne zasoby, albo w ramach dostępnego budżetu zamawiać część usług na zewnątrz.

Pan dr inż. Zygmunt Krasiński dopytał, czy w takim razie nie wyklucza się projektów partnerskich.

Pani Małgorzata Szczepańska potwierdziła, że nie będą one wykluczane, natomiast partnerstwo nie jest wymagane.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 27** w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 wraz z metodologią dla działania 02.27 „Laboratorium Innowatora” w 2. priorytecie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”:

41 głosów za, 0 przeciw, 1 głos wstrzymujący się.

W sumie oddano 42 głosy.

6. Kryteria dla projektów fazowanych kontynuowanych w ramach działania 01.01 „Ścieżka SMART”, finansowanych w części w ramach poddziałania 1.1.1 „Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa” oraz działania 1.2 „Sektorowe programy B+R” Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że projekty fazowane to takie, które zostały dofinansowane w ramach POIR, ale z uwagi na pewne okoliczności i niezakończenie do końca okresu kwalifikowalności, tj. do 31. grudnia br., będą mogły zostać sfinalizowane przy wsparciu z FENG. Projekty POIR, ubiegające się o fazowanie, powinny mieć możliwość podzielenia na dwie fazy - pierwsza faza, wspierana w ramach POIR oraz druga faza, która będzie mogła zostać dofinansowana z programu FENG, pod warunkiem spełnienia odpowiednich kryteriów. Warunkiem podstawowym wynikającym z rozporządzenia ogólnego jest, że projekty podlegające fazowaniu nie mogą być mniejsze niż równowartość 5 mln EUR. IZ zidentyfikowała w programie POIR projekty, które ze względu na pandemię czy wojnę na Ukrainie, nie będą mogły zakończyć się w całości w okresie kwalifikowalności. Dotyczy to głównie 1. osi priorytetowej programu POIR (a więc projektów B+R), a także 4. osi priorytetowej, gdzie znajdują się projekty dotyczące publicznej infrastruktury badawczej, realizowane głównie przez instytucje badawcze, uniwersytety, politechniki albo konsorcja tych podmiotów. Jednak żeby dofinansowanie drugiej fazy takiego projektu było możliwe z programu FENG, konieczne jest jego wybranie do wsparcia, co wymaga zweryfikowania, czy jest zgodny z założeniami obecnego programu i kryteriami, które przedstawione są do akceptacji przez członków KM. Dodała, że po przyjęciu kryteriów uruchomione zostaną formalnie nabory przez NCBR i OPI.

Prezentację kryteriów wyboru projektów przedstawiła Pani Karolina Lesyng, Dyrektor Działu Dotacji Krajowych i Funduszy UE, przedstawicielka Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – Instytucja Pośrednicząca FENG.

Dyskusja:

Pani Katarzyna Szumielewicz zwróciła uwagę, że fazowanie projektów jest dopuszczone w rozporządzeniu ogólnym i wynika z art. 118 tego rozporządzenia. Zaznaczyła jednak, że powinno mieć to miejsce jedynie w uzasadnionych przypadkach. Dodała, że takie jest rozumienie KE i w zasadzie każdy przypadek powinien być rozważany osobno oraz należycie uzasadniony we wniosku. Nie chodzi o to, aby zachęcać beneficjentów do fazowania projektów. Najlepiej byłoby gdyby projekty kończyły się w perspektywie 2014-2020.

Małgorzata Szczepańska potwierdziła, że właśnie takie jest rozumienie tego przepisu przez IZ i jedynie projekty, które spełniają wymogi określone w art. 118 rozporządzenia ogólnego będą mogły zostać przedłużone. Podkreśliła, że fazowanie projektów nie jest sposobem na wydłużanie realizacji projektów, a dotyczy jedynie tych projektów, które nie zakończą się w 2023 r. z obiektywnych przyczyn. Ocena każdego z nich przeprowadzona będzie indywidualnie.

Pan doc. dr hab. inż. Marek Kisilowski, przedstawiciel NSZZ „Solidarność” zwrócił uwagę, że w otrzymanych materiałach w jednym z punktów znalazło się pojęcie „podstawowe jednostki uczelni”, które nie funkcjonuje już w polskim prawie, a każda uczelnia sama ustala sobie jakie ma typy jednostki.

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała, że jeśli jest to korekta formalna, to zostanie ona wprowadzona.

Pan Lech Światły, Zastępca Dyrektora Pracodawców Pomorza i Kujaw, przedstawiciel Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej wskazał, że jest to jedno z rozwiązań dla firm, które z różnych powodów nie zdążą zrealizować projektów z poprzedniej perspektywy. Drugim rozwiązaniem miały być tzw. projekty nefunkcjonujące. Zapytał, czy to drugie rozwiązanie też będzie zastosowane.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że drugie rozwiązanie też będzie stosowane. Poinformowała, że dla tego rozwiązania nie są potrzebne kryteria i zwróciła uwagę, że przy projektach nefunkcjonujących firmy ponoszą koszty w ramach swojej działalności, a więc są one niekwalifikowalne. Różnica między tymi dwoma projektami jest również taka, że w przypadku projektów nefunkcjonujących próg wynosi równowartość 1 mln EUR, a ponadto firmy muszą zadeklarować, że po okresie kwalifikowalności dokończą projekt z własnych środków.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 28** w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 wraz z metodologią dla projektów fazowanych, kontynuowanych w ramach działania „Ścieżka SMART” w 1. priorytecie FENG „Wsparcie dla przedsiębiorców”, finansowanych w części w ramach poddziałania 1.1.1 „Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa” oraz działania 1.2 „Sektorowe programy B+R” Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020:

41 głosów za, 0 przeciw, 0 głosów wstrzymujących się.

W sumie oddano 41 głosów.

- 7. Kryteria dla projektów fazowanych kontynuowanych w ramach działania 02.04 „Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki”, finansowanych w części w ramach działania 4.2 „Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki” Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój**

Prezentację kryteriów wyboru projektów przedstawiła Pani Elżbieta Dębowska, Kierownik Działu Obsługi Projektów Inwestycyjnych, przedstawicielka Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego – Instytucja Pośrednicząca FENG.

Brak dyskusji w tym punkcie.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 29** w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 wraz z metodologią dla projektów fazowanych, kontynuowanych w ramach działania 02.04 „Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki” w 2. priorytecie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”, finansowanych w części w ramach działania 4.2 „Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauk” Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020:

40 głosów za, 0 przeciw, 0 głosów wstrzymujących się.

W sumie oddano 40 głosów.

8. Plan ewaluacji dla programu FENG

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że Plan ewaluacji został przygotowany przez IZ we współpracy z IP oraz zaproszonymi do KM partnerami spoza administracji zgodnie z ideą planu uczenia się (ang. Learning Agenda). Plan został przygotowany zgodnie z wymogami określonymi w Wytycznych Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczących ewaluacji polityki spójności na lata 2021-2027. Plan zorganizowany jest wokół potrzeb informacyjnych i kluczowych pytań badawczych, a nie zbioru ewaluacji, co stanowi zmianę w stosunku do perspektywy 2014-2020. Plan był przedmiotem konsultacji z Grupą roboczą ds. ewaluacji FENG oraz uzyskał akceptację Krajowej Jednostki Ewaluacyjnej (wymóg ww. Wytycznych dot. ewaluacji na obecną perspektywę). Zgodnie z art. 44 rozporządzenia ogólnego Plan ewaluacji powinien zostać przedłożony właściwemu KM do zatwierdzenia w ciągu roku od wydania decyzji KE akceptującej dany program, a w przypadku FENG termin ten mija 27 września.

Prezentację Planu ewaluacji dla programu FENG przedstawiła Pani Aneta Sobota-Białas, Naczelnik Wydziału Monitorowania, Departament Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFIPR, przedstawicielka IZ FENG.

Brak dyskusji w tym punkcie.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 30** w sprawie zatwierdzenia Planu ewaluacji dla programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027:

40 głosów za, 0 przeciw, 0 głosów wstrzymujących się.

W sumie oddano 40 głosów.

9. Analiza ex ante instrumentów finansowych FENG

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że instrumenty finansowe stanowią znaczną część programu FENG, a analiza ex ante jest dokumentem zawierającym rekomendacje dotyczące rodzajów instrumentów finansowych wraz z głównymi parametrami produktów finansowych, jakie wdrażane mają być w ramach programu. Zgodnie z rozporządzeniem ogólnym wyniki analizy ex ante instrumentów finansowych są prezentowane na posiedzeniu KM. Analizę przygotowano we wrześniu 2020 r., zaś w grudniu 2022 r. dokument został zaktualizowany. Analiza ex ante zawiera rekomendacje dotyczące wdrażania w FENG instrumentów kapitałowych oraz gwarancyjnych. Poinformowała ponadto, że na jednym z najbliższych KM przedstawione zostaną założenia strategii inwestycyjnych poszczególnych instrumentów, które zawierają bardziej szczegółowe informacje na temat instrumentów kapitałowych i gwarancyjnych, jakie będą wdrażane w POIR.

Prezentację analizy ex ante instrumentów finansowych FENG przedstawił Pan Daniel Szczechowski, Naczelnik Wydziału Instrumentów Finansowych, Departament Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawiciel IZ FENG.

Dyskusja:

Pan Arkadiusz Lewicki, Dyrektor Zespołu ZBP ds. Programów Publicznych i Środowisk Gospodarczych, Koordynator Zespołu międzybankowego ds. Funduszy UE, w tym FENG, przedstawiciel Związku Banków Polskich:

- podziękował za przedstawione informacje oraz aktualizację analizy ex-ante i stwierdził, że od pierwszej analizy minęło już trochę czasu, a w międzyczasie miały miejsce różnego rodzaju zmiany;
- przekazał, że w przypadku działania FENG.02.32 „Kredyt Technologiczny” banki od razu zgłosiły swoje zainteresowanie i wyraził pogląd, że podobnym zainteresowaniem banków będą cieszyły się instrumenty finansowe. Zadeklarował jako ZBP gotowość do wsparcia przy analizach i pracy;
- zaprosił uczestników posiedzenia KM na odbywające się w kolejnym tygodniu (13 września) pod patronatem Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej Forum Finansowania Mikro, Małych i Średnich Przedsiębiorców, na którym będzie mowa, m.in. o nowych funduszach i instrumentach finansowych. W wydarzeniu mającym miejsce w Warszawie udział weźmie Pani Minister Małgorzata Jarosińska-Jedynak. Dodał, że szczegóły wydarzenia można znaleźć na stronie internetowej www.zbp.pl/ForumMSP oraz podziękował za objęcie patronatem i udział w tym wydarzeniu MFiPR.

Brak głosowania w tym punkcie.

10. Sprawy różne

Pani Małgorzata Szczepańska:

- poinformowała, że IZ otrzymała postulat ze strony Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce zgłoszony przez Panią Marzenę Mażewską, a także formalne pismo dotyczące konieczności podjęcia dyskusji na temat definicji ośrodków innowacji. Przypomniała, że odbyły się już dwa spotkania Grupy roboczej ds. wdrażania 2. i 3. priorytetu FENG, podczas których obecny był ten wątek, a IZ zadeklarowała zorganizowanie oddzielnego spotkania. Dodała, że oprócz MFiPR partnerem do dyskusji jest MRiT oraz zaproponowała termin spotkania - 10 października o godz. 10:00. Poinformowała, że wszyscy członkowie Grupy roboczej ds. wdrażania 2. i 3. priorytetu FENG otrzymają na nie zaproszenie;
- wskazała, że istnieje konieczność zmiany obowiązującego Regulaminu KM pod kątem konfliktu interesów, która wynika z otrzymanego pisma od KE w sprawie zmiany Wytycznych dotyczących komitetów monitorujących na lata 2021-2027. Obecnie trwają wewnętrzne prace nad jego zmianą w tym zakresie. Propozycja zmian zostanie przedyskutowana w ramach Grupy roboczej ds. włączenia partnerów w realizację programu, po czym zaproponowane zostanie przyjęcie tego Regulaminu w trybie obiegowym;
- zaprosiła członków i zastępców członków KM na kolejną edycję szkolenia z konfliktu interesów, zaplanowanego na 12 października. Podziękowała także za wzięcie udziału w pierwszym terminie szkolenia, które miało miejsce 16 czerwca. Wzięło w nim udział 24 członków KM oraz przekazała, że certyfikaty są do odbioru na recepcji Komitetu;
- poinformowała, że złożono rekordową liczbę wniosków w Ścieżce SMART, w związku z czym formalnie zostały wydłużone terminy ich oceny. Po uzgodnieniach IZ z PARP i NCBR ustalono, że list rankingowych będzie można spodziewać się w pierwszej połowie października;
- w kwestii wydłużonego do 30 października drugiego naboru w Ścieżce SMART, który pierwotnie był zaplanowany do 30 czerwca, poinformowała, że z jednej strony przedstawiciele KM kierowali do IZ wnioski o wydłużenie naboru, z drugiej na Radzie Dialogu Społecznego przedstawiciel KM negatywnie odniósł się do propozycji jego wydłużenia. Przekazała, że w związku z wejściem w życie nowelizacji rozporządzenia GBER, IZ zobowiązana będzie znowelizować Regulamin naboru i jego kryteria. Dotyczy to przede wszystkim kryterium zgodności z pomocą publiczną. Zasygnalizowała, że IZ pracuje nad zmianą rozporządzeń krajowych, które są po pozytywnym zaopiniowaniu przez UOKiK. Prace nad nimi powinny zakończyć się najpóźniej w połowie października, a więc jest to także data kiedy wejdą w życie zmiany w dokumentacji konkursowej dla trwającego naboru. W związku z tym IZ wysłała do KM zmianę kryteriów dla trwającego naboru w Ścieżce SMART. Zmiana kryteriów będzie analogiczna do kryteriów przyjmowanych na dzisiejszym posiedzeniu dla konsorcjów. Dodała, że kryteria zostaną przesłane członkom KM następnego dnia po KM i zaproponowała przyjęcie ich w trybie obiegowym. PARP

i NCBR w związku z tą zmianą zaproponowały, żeby po raz kolejny wydłużyć nabór do stycznia 2024 r. Stwierdziła, że pozostaje to sprawą otwartą i poprosiła o opinie na ten temat członków KM;

- poinformowała, że dla członków KM organizowane są szkolenia z zakresu znajomości programu FENG i zachęciła do uczestnictwa. Tematy szkoleń to: oferta programu FENG (sierpień - wrzesień 2023), Krajowe Inteligentne Specjalizacje (sierpień - wrzesień 2023), Realizacja zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości kobiet i mężczyzn, KPP i KPON w projektach unijnych (październik - listopad 2023 r.), Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju, zasady DNHS oraz inne zagadnienia środowiskowe (m.in. ekoprojektowanie, ekoinnovacje, efektywność energetyczna, GOZ, oceny środowiskowe LCA/PEF w projektach unijnych (październik- grudzień 2023) oraz Pomoc publiczna (I kwartał 2024 r).

Pani Katarzyna Szumielewicz zaproponowała, aby w związku z aktualizacją kryteriów dla Ścieżki SMART zaktualizowano również kryterium dotyczące współpracy.

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała, że IZ przeanalizuje tę kwestię, jednak zgodnie z ustawą wdrożeniową w trwającym naborze, w którym złożono już wnioski można wprowadzić jedynie zmiany, które wynikają z odrębnych zmian przepisów prawa. W tym przypadku jest to jednak nie tyle zmiana przepisów co sama interpretacja.

Pani Małgorzata Szczepańska podziękowała wszystkim za udział w posiedzeniu, zarówno ten stacjonarny, jak i zdalny. Poinformowała, że kolejne posiedzenie KM planowane jest na 8 listopada, a Grupy roboczej na 4 października i zamknęła obrady.

11. Wykaz skrótów

B+R – badania i rozwój

FENG – program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027

GBER - rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu

ICT – Technologie informacyjno-komunikacyjne

IP – Instytucja Pośrednicząca

IZ – Instytucja Zarządzająca

IZTECH – Polska Izba Gospodarcza Zaawansowanych Technologii

KE – Komisja Europejska

KM – Komitet Monitorujący

NCBR – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

MFiPR – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

MRiT – Ministerstwo Rozwoju i Technologii

MŚP – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
OPI – Ośrodek Przetwarzania Informacji
PAIH – Polska Agencja Inwestycji i Handlu
PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
POIR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020
UOKiK – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZBP – Związek Banków Polskich

Protokół przygotowali: Pani Alicja Wieczorek i Pan Michał Gołąb

Sekretariat Komitetu Monitorującego FENG

Zaakceptowała i zatwierdziła: Pani Małgorzata Szczepańska

Zastępczyni Przewodniczącej Komitetu Monitorującego FENG

przedstawicielka Instytucji Zarządzającej w Komitecie Monitorującym FENG

12. Załącznik 1 - Lista osób biorących udział w posiedzeniu KM FENG 7 września 2023 r.

CZŁONKOWIE

1. Pani Małgorzata Szczepańska, Zastępczyni Przewodniczącej KM FENG, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG,
2. Pani Anna Świebocka, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG,
3. Pani Joanna Zembaczyńska-Świątek, Dyrektor Departamentu Koordynacji Wdrażania Programów, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
4. Pani Marta Guberow, Dyrektor Działu Wyboru Projektów, przedstawicielka Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
5. Pani Karolina Lesyng, Dyrektor Działu Dotacji Krajowych i Funduszy UE, przedstawicielka Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
6. Pan Krzysztof Hoffman, Dyrektor Biura Instytucji Pośredniczącej w Departamencie Programów Europejskich, przedstawiciel Banku Gospodarstwa Krajowego,
7. Pani Joanna Kuszlik-Cichosz, Zastępca Dyrektora OPI PIB ds. administracji, przedstawicielka Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego,

8. Pani Elżbieta Dębowska, Kierownik Działu Obsługi Projektów Inwestycyjnych, przedstawicielka Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego,
9. Pan Michał Pietras, Dyrektor ds. Działalności Programowej, przedstawiciel Fundacji na rzecz Nauki Polskiej,
10. Pani Ewa Bieniek, Departament Strategii, MFiPR, przedstawicielka Instytucji do spraw koordynacji strategicznej Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce,
11. Pan Grzegorz Żmuda, Zastępca Dyrektora Departamentu Koordynacji Wdrażania Funduszy UE, MFiPR, przedstawiciel Instytucji do spraw koordynacji wdrożeniowej Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027,
12. Pani Marta Leśniak, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Regionalnych, MFiPR, przedstawicielka Instytucji do spraw koordynacji wdrożeniowej Umowy Partnerstwa w zakresie programów regionalnych,
13. Pani Małgorzata Wierzbicka, Dyrektor Departamentu Programów Ponadregionalnych, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027,
14. Pani Joanna Gajda-Sobieszczańska, Naczelnik Wydziału Koordynacji Programowania, Departament Programów Infrastrukturalnych, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
15. Pani Marzena Rzępołuch, Wydział Koordynacji Programowania, Departament Programów Infrastrukturalnych, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
16. Pani Ewelina Ludwicka, Wydział Edukacji i Zdrowia, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
17. Pani Agnieszka Kijas-Wiczolek, Zastępca Dyrektora Departamentu Instytucji Płatniczej, Ministerstwo Finansów, przedstawicielka ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
18. Pan Adam Rędziński, Departament Instytucji Płatniczej, Ministerstwo Finansów, przedstawiciel ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
19. Pan Łukasz Jaworski, Naczelnik Wydziału Programowania i Ewaluacji w Departamencie Funduszy Europejskich, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, przedstawiciel ministra właściwego do spraw środowiska,
20. Pani Ewelina Majuk-Puzyńska, Wydział Polityki Naukowej i Innowacji Departamentu Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Edukacji i Nauki, przedstawicielka ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki,

21. Pani Agata Wancio, Zastępca Dyrektora Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej, Departament Innowacji i Polityki Przemysłowej, przedstawicielka Ministerstwa Rozwoju i Technologii,
22. Pan Marcin Łata, Naczelnik Wydziału Rady Innowacyjności, Departament Innowacji i Polityki Przemysłowej, przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju i Technologii,
23. Pan Paweł Kosmowski, Główny specjalista, z upoważnienia kierujący Biurem Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania pod nieobecność Dyrektora, przedstawiciel Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania,
24. Pani Justyna Cieślakowska, Naczelnik Wydziału Badań, Innowacji i Cyfryzacji w Departamencie Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przedstawicielka ministra właściwego do spraw rozwoju wsi,
25. Pan Marcin Chmurski, Radca w Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, przedstawiciel ministra właściwego do spraw cyfryzacji,
26. Pan dr Piotr Kryjom, Ekspert Fundacji Platforma Przemysłu Przyszłości, przedstawiciel Fundacji Platforma Przemysłu Przyszłości,
27. Pan Łukasz Medeksa, Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii Miasta Wrocławia, przedstawiciel Unii Metropolii Polskich,
28. Pan Andrzej Pietrasik, Burmistrz Płońsk, przedstawiciel Związku Miast Polskich,
29. Pani Dorota Olearnik, Dyrektor Wydziału Zarządzania Funduszami, Urząd Miejski Wrocławia, przedstawicielka Związku Miast Polskich,
30. Pan Rafał Rudka, Kierownik Działu Współpracy, Informacji i Analiz w Biurze Związku Powiatów Polskich, przedstawiciel Związku Powiatów Polskich,
31. Pan Artur Kowalik, Dyrektor Departamentu Gospodarki, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, przedstawiciel Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej,
32. Pan prof. dr hab. Lech Dzienis, Politechnika Białostocka, przedstawiciel Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich,
33. Pan Damian Malec, p.o. Zastępcy Dyrektora Departamentu Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, przedstawiciel Konwentu Marszałków Województw RP,
34. Pan prof. dr hab. inż. Leszek Rafalski, Dyrektor Biura Rady Głównej Instytutów Badawczych, przedstawiciel Rady Głównej Instytutów Badawczych,
35. Pan prof. dr hab. inż. Marian Szczerek, Wiceprzewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych, przedstawiciel Rady Głównej Instytutów Badawczych,

36. Pani prof. dr hab. Danuta Sosnowska, Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy, Członek Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przedstawicielka Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
37. Pani prof. dr hab. Agnieszka Merkisz-Guranowska, Politechnika Poznańska, Członek Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przedstawicielka Rady Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
38. Pan dr inż. Krystian Szczepański, Dyrektor Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego, przedstawiciel Instytutu Ochrony środowiska – PIB,
39. Pan doc. dr hab. inż. Marek Kisilowski, Zastępca Przewodniczącego Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”, przedstawiciel Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”,
40. Pani Anna Kieracińska, Pełnomocnik B+R ds. komercjalizacji prac rozwojowych, przedstawicielka Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
41. Pan Sławomir Wittkowicz, członek Prezydium Forum Związków Zawodowych, przedstawiciel Forum Związków Zawodowych,
42. Pan Lech Świątły, Zastępca Dyrektora Pracodawców Pomorza i Kujaw, przedstawiciel Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
43. Pani Marzena Chmielewska, Zastępca Dyrektora Generalnego, przedstawicielka Konfederacji Lewiatan,
44. Pan Marcin Kowalski, Przewodniczący Grupy EdTEch KL, przedstawiciel Konfederacji Lewiatan,
45. Pan Zdzisław Siwiński, Wiceprezes Związku Rzemiosła Polskiego, przedstawiciel Związku Rzemiosła Polskiego,
46. Pani Bogumiła Frąckowiak, Naczelnik Wydziału Promocji Gospodarczej, Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu, przedstawicielka Związku Rzemiosła Polskiego,
47. Pani Bożena Lublińska-Kasprzak, Ekspert BCC ds. innowacji i funduszy UE, minister ds. przedsiębiorczości i innowacji w Gospodarczym Gabinecie Cieni BCC, przedstawicielka Business Centre Club,
48. Pan Szymon Żółciński, Ekspert BCC ds. funduszy strukturalnych i pomocy publicznej BCC, przedstawiciel pracodawców Business Centre Club,
49. Pan Rafał Szkop, Manager ds. Analiz, Legislacji i Współpracy Międzynarodowej, przedstawiciel Związku Przedsiębiorców i Pracodawców - Związek Pracodawców Polska Miedź,
50. Pani Magdalena Zawadzka, przedstawicielka Związku Przedsiębiorców i Pracodawców - Związek Pracodawców Polska Miedź,

51. Pani Anna Sokołowska, Dyrektor Biura Zarządu Związku Pracodawców Kłustry Polskie, przedstawicielka Związku Pracodawców Kłustry Polskie,
52. Pan Arkadiusz Lewicki, dyrektor Zespołu ZBP ds. Programów Publicznych i Środowisk Gospodarczych, koordynator Zespołu międzybankowego ds. Funduszy UE, w tym FENG, przedstawiciel Związku Banków Polskich,
53. Pan dr inż. Piotr Kubiński, Prezes Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, przedstawiciel Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce,
54. Pani Marzena Mażewska, Pełnomocnik ds. Standardów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości, Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, przedstawicielka Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce,
55. Pan dr inż. Zygmunt Krasiński, Prezes Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii, przedstawiciel Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii,
56. Pani Anna Grzegorzczak, Członek Rady Koordynacyjnej Porozumienia Akademickich Centrów Transferu Technologii PACTT, Dyrektor Centrum Transferu Wiedzy i Technologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, przedstawicielka Porozumienia Akademickich Centrów Transferu Technologii,
57. Pan Krzysztof Maternicki, Członek Rady Koordynacyjnej Porozumienia Akademickich Centrów Transferu Technologii PACTT, Specjalista ds. transferu technologii, Centrum Zarządzania Innowacjami i Transferem Technologii Politechniki Warszawskiej, przedstawiciel Porozumienia Akademickich Centrów Transferu Technologii,
58. Pan Wojciech Kruk, Doradca zarządu ds. wsparcia innowacyjności, przedstawiciel organizacji pozarządowej właściwej ze względu na rodzaje działalności objęte programem FENG – Fundacja Impact,
59. Pan Paweł Wiejski, Ekspert współpracujący z Fundacją Przyjaciół Młodzieżowego Strajku Klimatycznego, przedstawiciel organizacji pozarządowej działającej na rzecz ochrony środowiska - Fundacja Przyjaciół Młodzieżowego Strajku Klimatycznego,
60. Pani Maria Lewandowska-Mika, przedstawicielka organizacji pozarządowej działającej na rzecz promowania włączenia społecznego - Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych,
61. Pani dr Ewa Rumińska-Zimny, Wiceprezes Zarządu SKK, przedstawicielka organizacji pozarządowej działającej na rzecz promowania równości kobiet i mężczyzn - Stowarzyszenie Kongres Kobiet,
62. Pani Ewa Sufin-Jacquemart, Wiceprezes Zarządu SKK, przedstawicielka organizacji pozarządowej działającej na rzecz promowania równości kobiet i mężczyzn - Stowarzyszenie Kongres Kobiet,

63. Pan Robert Kłosowski, przedstawiciel organizacji pozarządowej działającej na rzecz niedyskryminacji – New Europe Foundation,
64. Pan Przemysław Pietrzak, Analityk w Centrum Analiz Legislacyjnych, przedstawiciel organizacji pozarządowej działającej na rzecz praw podstawowych - Fundacja Instytut Na Rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris,
65. Pan Rafał Dymek, przedstawiciel federacji organizacji pozarządowych - Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych,
66. Pan dr Wojciech Szymalski, Członek grupy roboczej Polskiej Zielonej Sieci „Fundusze Europejskie dla Klimatu”, Prezes Fundacji Instytut na rzecz Ekorozwoju, przedstawiciel federacji organizacji pozarządowych działających w obszarze ochrony środowiska - Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

OBSERWATORZY

67. Pani Katarzyna Szumielewicz, przedstawicielka Komisji Europejskiej,
68. Pani Marta Mioduszevska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG,
69. Pani Patrycja Zeszutek, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG,
70. Pan Piotr Brzozowski, Departament Komunikacji i Promocji Funduszy Europejskich, MFiPR, przedstawiciel Instytucji koordynującej do spraw informacji i promocji,
71. Pan Włodzimierz Koźlik, Wydział Zgodności Rozliczeń III, Departament Zgodności Rozliczeń Środków Europejskich, MFiPR, przedstawiciel ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie prowadzenia kontroli przez ministra działającego jako państwo członkowskie,
72. Pan Mariusz Lenkiewicz, Główny specjalista kontroli państwowej, przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli,
73. Pan Dominik Zalewski, Dyrektor Departamentu Audytu Środków Publicznych, Ministerstwo Finansów, przedstawiciel Szefa Krajowej Administracji Skarbowej pełniący funkcję Instytucji Audytowej,
74. Pan Andrzej Domański, Dyrektor Biura Projektów Innowacyjnych, przedstawiciel Agencji Rozwoju Przemysłu S.A.,
75. Pan Krzysztof Krzysztofiak, Dyrektor Działu Parku Technologicznego, przedstawiciel Krakowskiego Parku Technologicznego sp. z o.o.,
76. Pani Urszula Woźniak, przedstawicielka Krakowskiego Parku Technologicznego sp. z o.o.,
77. Pani r. pr. Kinga Pawłowska-Nojszewska, Dyrektor ds. prawnych, przedstawicielka Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej,

78. Pani Katarzyna Koszykowska, Główny Specjalista ds. Badań i Rozwoju, PGE Energia Ciepła S.A., przedstawicielka Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych,
79. Pani Ewa Mikos, Przewodnicząca Komisji ds. cyfryzacji i Przemysłu 4.0 AHK Polska, przedstawicielka Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej,
80. Pan Przemysław Sulich, Wiceprzewodniczący Komisji ds. cyfryzacji i Przemysłu 4.0 AHK Polska, przedstawiciel Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej,
81. Pani Agnieszka Horbaczewska-Juchniewicz, Specjalista ds. źródeł finansowania w Departamencie Finansów, przedstawicielka Centrum Łukasiewicz,
82. Pani Edyta Szulborska, Ekspert w Dziale Funduszy Zewnętrznych, przedstawicielka Polskiej Grupy Zbrojeniowej S.A.,
83. Pan Tomasz Kot, Rzecznik Funduszy Europejskich,
84. Pani Łucja Sromecka, Dyrektor Departamentu Rozwoju Inwestycji, przedstawicielka Ministerstwa Rozwoju i Technologii,
85. Pani Emilia Książkowska, przedstawicielka Ministerstwa Rozwoju i Technologii,
86. Pani Małgorzata Grządka, przedstawicielka Ministerstwa Rozwoju i Technologii,
87. Pani Aleksandra Tomczyk, przedstawicielka Ministerstwa Rozwoju i Technologii,
88. Pani Izabela Fiszer, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
89. Pan Marcin Seniuk, Dyrektor Departamentu Rozwoju Startupów, przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
90. Pani Izabela Wójtowicz, Dyrektor Departamentu Wdrożeń Innowacji w Przedsiębiorstwach, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
91. Pan Tomasz Modzolewski, przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
92. Pani Paulina Zadura, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
93. Pani Marta Gałczyńska-Wróbel, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
94. Pan Jacek Szut, przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
95. Pani Katarzyna Wójcik-Suława, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
96. Pan Jacek Pokorski, przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
97. Pan Marcin Kubacz, przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
98. Pani Agnieszka Clarey, przedstawicielka Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
99. Pan Jarosław Flakowski, przedstawiciel Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej,

100. Pani Małgorzata Kucharek, przedstawicielka Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu S.A.,

101. Pani Sylwia Kamińska, przedstawicielka Agencji Rozwoju Przemysłu S.A.

przedstawiciele IZ FENG (Departament Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR):

102. Pani Aneta Sobota-Białas, Naczelnik Wydziału Monitorowania,

103. Pani Małgorzata Prusiecka, Naczelnik Wydziału Inwestycji,

104. Pan Daniel Szczechowski, Naczelnik Wydziału Instrumentów Finansowych,

105. Pan Mariusz Rynkowski, Wydział Instrumentów Finansowych,

106. Pan Dominik Drużdż, Wydział Instrumentów Finansowych,

107. Pani Agnieszka Fabisiak-Maszewska, Wydział Zarządzania,

108. Pani Urszula Grabowska, Wydział Zarządzania,

109. Pani Agnieszka Lerek, Wydział Zarządzania,

110. Pani Katarzyna Tyczko, Wydział Zarządzania,

111. Pani Joanna Witecka, Wydział Zarządzania,

112. Pani Emilia Gutowska, Wydział Zarządzania,

113. Pan Łukasz Małecki, Wydział Zarządzania,

114. Pan Marek Hryniewicki, Wydział Inwestycji,

115. Pani Izabela Jachimowska, Wydział Monitorowania,

116. Pan Tomasz Kacperski, Wydział Monitorowania,

117. Pani Alicja Wieczorek, Wydział Monitorowania, Sekretariat KM,

118. Pan Michał Gołąb, Wydział Monitorowania, Sekretariat KM.